

Podkarpacki Zespół Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego

**Wyniki plonowania odmian
w doświadczeniach porejestrowych
w województwie podkarpackim**



**Pszenica ozima i jara
opóźniony termin siewu
2025**

mgr Mirosław Helowicz
Dyrektor SDOO Przecław

Stacja Koordynująca PDO w województwie podkarpackim
Stacja Doświadczalna Oceny Odmian w Przecławiu
39 – 320 Przecław
Tel. 17 5813194

Opracował:
mgr inż. Aneta Ferfecka

Publikacja chroniona prawem wydawcy; każda reprodukcja całości lub jej części wymaga zgody wydawcy
--

*Informacja zawiera wyniki plonowania odmian w doświadczeniach prowadzonych w województwie podkarpackim w ramach
Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego.
Kolejność odmian przyjęto według chronologii ich wpisywania do Rejestru Odmian.*

LOZ – odmiana zalecana do uprawy na obszarze województwa
Wzorzec – średnia plonowania wszystkich badanych odmian
DE – kod kraju, z którego pochodzi odmiana

Wydawca: SDOO Przecław
Druk: SDOO Przecław

Uwagi ogólne

Celem doświadczenia było sprawdzenie reakcji odmian na opóźniony jesienny siew. W doświadczeniu tym oceniano reakcję wybranych odmian pszenicy ozimej i jarej na siew późnojesienny (po 10 listopada). Oceniano plonowanie odmian, ich mrozoodporność, reakcję na wiosenne przymrozki oraz zdolność do wiosennego krzewienia i inne cechy użytkowe. Doświadczenie o tej tematyce było kontynuacją badań rozpoczętych kilka lat wcześniej i prowadzonych w ramach wojewódzkiego programu Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego /PDO/. Doświadczenie zostało założone na polach Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Przecławiu po zbiorze soi w drugiej dekadzie grudnia. Z uwagi na fakt, iż w różnych latach przebieg warunków pogodowych w okresie zimy i wiosny może być odmienny, do wyników doświadczenia należy odnieść się z pewną ostrożnością. Podejmując decyzję o późnojesiennym siewie pszenic trzeba mieć na uwadze, że w tym terminie siew odmian również przewódki obarczony jest pewnym ryzykiem. W warunkach przeciętnej zimy pszenice te dobrze plonują. Niektóre odmiany pszenicy jarej, mogą być wysiewane w okresie późnojesiennym lub w sprzyjających warunkach w okresie zimowym np. styczniu czy lutym. Odmiany te charakteryzują się pewnym poziomem zimotrwałości. Dzięki temu są one zdolne przetrwać okresy niskich temperatur. Zagrożeniem dla nich, podobnie jak dla wszystkich ozimin, są duże mrozy oraz bezśnieżne zimy. Warunkiem ich dobrego prezimowania jest osiągnięcie przez rośliny maksymalnie fazy szpilowania. Bardziej zaawansowany rozwój roślin niesie ze sobą wyższe ryzyko wymarzenia. Nie należy również skreślać plantacji, która nie szpilkuje przed nastaniem zimy. Kiełkujące ziarniaki są w stanie dobrze prezimować i na wiosnę wznowią wegetację dużo szybciej niż w przypadku siewów zbóż jarych, które mogą być opóźnione ze względu na warunki wilgotnościowe występujące w okresie przedwiośnia. Podobnie nie należy po ciężkiej zimie zbyt pochopnie podejmować decyzji o ewentualnym przesiewie plantacji. Przewódki na przedwiośniu zasilone azotem potrafią się szybko zregenerować i wejść w fazę krzewienia. Odmiany jare siane późno polecane są głównie, jako pewna możliwość zagospodarowania pola po późno schodzących uprawach, takich jak kukurydza na ziarno, burak cukrowy czy późne odmiany ziemniaka. Pszenice jare siane jesienią czy zimą, jeżeli prezimują z reguły lepiej plonują, niż gdy byłyby zasiane wiosną. Przewaga ta uwidacznia się szczególnie w przypadku suchej wiosny. Ponadto siew późnojesienny pozwala na obsianie większego areálu pól przed zimą. Skutkuje to rozładowaniem spiętrzenia prac polowych na wiosnę. Istotne jest to głównie w przypadku obfitych opadów na przedwiośniu, które przez długi okres uniemożliwiają terminowy wjazd w pole.

Wyniki

Doświadczenie zostało założone w dniu 18.12.2024, przedplonem była soja. Tegoroczny okres zimy nie obfitował w opady śniegu, temperatury zazwyczaj oscylowały wokół paru stopni poniżej 0. Rośliny w doświadczeniu zaczęły szpilkować w I dekadzie lutego. Jako pierwsze wschody odnotowano u pszenicy jarej odmiany Merkawa. Po wschodach stan doświadczenia był bardzo dobry. Dostateczna ilość opadów marca i kwietniu przyczyniły się do szybkiego rozwoju roślin w doświadczeniu. Maj i czerwiec okazały się miesiącami z dosyć obfitymi opadami, ale dość niskimi temperaturami jak na tą porę roku. Porażenie chorobami grzybowymi było dość znaczne. Średnia plonowania odmian w 2025r. wyniosła 70,1 dt z ha. Najlepiej plonowały odmiany ozime, RGT Diplom (1 rok badań), RGT Provision (1 rok badań) RGT Kilimanjaro (3 lata badań) a w przypadku odmian jarych: WPB Pebbles (1 rok badań) i KWS Dorium (1 rok badań). Z odmian badanych 3 lata najlepiej plonowała ozima – RGT Kilimanjaro a z jarych - Merkawa. W ciągu 3 lat badań wyleganie w fazie dojrzałości młecznej nie wystąpiło ani raz, natomiast w fazie przed zbiorem wystąpiło dwukrotnie, jednak w niedużym stopniu i jak zazwyczaj większe u odmian jarych. Porażenie roślin chorobami w 2025r. nie odbiegało od normy wieloletniej. W bieżącym roku odnotowano jedynie zwiększone porażenie: septoriozą plew- największe u odmiany jarej Rusalka (3 lata badań) i odmiany ozimej RGT Kilimanjaro również badanej 3 lata. Septoriozą liści w tym sezonie najbardziej porażona była odmiana ozima: Apostel (3 lata badań) a z odmian jarych WPB Pebbles (1 rok badań). Po trzech latach badań odmianami najbardziej porażonymi były: brunatną plamistością liści - RGT Kilimanjaro, Rusalka i Merkawa, septoriozą liści – RGT Kilimanjaro, Rusalka i Merkawa. Dużą masą 1000 ziaren w tegorocznym sezonie cechowały się odmiany: RGT Provision i Rusalka. Po trzech latach badań były to odmiany Apostel i Merkawa.

Tabela 1. **Pszenica ozima i jara** - opóźniony termin siewu. Odmiany badane. Rok zbioru: 2025.

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do Krajowego Rejestru Odmian w Polsce	Rok włączenia do LOZ	Kod kraju pochodzenia	Adres jednostki zachowującej odmianę, a w przypadku odmiany zagranicznej - pełnomocnika w Polsce
1	RGT Kilimanjaro	2014	2017	FR	RAGT Semences Polska sp. z o.o., ul. Marii Skłodowskiej-Curie 83a, 87- 100 Toruń
2	Apostel	2018	2021	DE	IGP Polska sp. z o.o. sp.k., ul. Wyspiańskiego 43, 60-751 Poznań
3	Euforia	2018	2020		Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o., Grupa IHAR, 99-307 Strzelce, ul. Główna 20
4	KWS Donovan	2019		DE	KWS Lochow Polska sp. z o. o., Kondratowice, ul.Słowiańska 5, 57-150 Prusy
5	RGT Provision	2020	2023	FR	RAGT Semences Polska sp. z o.o., ul. Marii Skłodowskiej-Curie 83a, 87- 100 Toruń
6	RGT Diplom	2021	2024	FR	RAGT Semences Polska sp. z o.o., ul. Marii Skłodowskiej-Curie 83a, 87- 100 Toruń
7	Rusałka	2016			Hodowla Roślin Strzelce sp. z o.o., Grupa IHAR, 99-307 Strzelce, ul. Główna 20
8	Merkawa	2019	2021		Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR, Smolice146, 63-740 Kobylin
9	Su Ahab	2020	2023	DE	Strube Polska sp. z o.o., ul. Szczęśliwa 38A/2, 53-418 Wrocław
10	KWS Dorium	2021	2024	DE	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o., Choryń 27, 64-000 Kościan
11	WPB Pebbles	2021	2024	NL	Seed Brokers & Consultants Piotr Szyld, ul. Cieszyńska 11, 62-800 Kalisz
12	KWS Carusum	2022	2024	DE	KWS Lochow Polska sp. z o. o., Kondratowice, ul. Słowiańska 5, 57-150 Prusy

Poz. 1-6 – odmiany ozime pszenicy zwyczajnej, poz. 7-12 – odmiany jare pszenicy zwyczajnej.

Tabela 2. **Pszenica ozima i jara** - opóźniony termin siewu. Warunki polowe doświadczeń. Wyniki ogólne doświadczenia. Rok zbioru: 2025.

Warunki polowe		SDOO Przecław	Wyniki ogólne		SDOO Przecław
powiat		Mielec			
Kompleks rolniczej przydatności gleby		4	Stan roślin przed zimą	(skala 9°)	-
Klasa bonitacyjna gleby		III a	Stan roślin po zimie	(skala 9°)	-
pH gleby w KCl		7,4	Martwe rośliny	(%)	-
Przedplon		Soja	Termin kłoszenia	(dzień, m-c)	28.05.2025
Data siewu	(dzień, m-c, rok)	18.12.2024	Termin dojrzałości pełnej	(dzień, m-c)	23.07.2025
Obsada nasion	(szt/m ²)	Pszenica ozima - 450	Wysokość roślin	(cm)	96
		Pszenica jara - 500			
Data zbioru	(dzień, m-c, rok)	04.08.2025	Wyleganie roślin w fazie dojrzałości mleczej	(skala 9°)	9,0
Nawożenie mineralne			Wyleganie roślin przed zbiorem	(skala 9°)	8,7
N	(kg/ha)	134	Porażenie przez choroby: mączniak liści	(skala 9°)	9,0
P ₂ O ₅	(kg/ha)	80	- mączniak kłos	(skala 9°)	-
K ₂ O	(kg/ha)	120	- septorioza liści	(skala 9°)	6,4
Środki ochrony roślin			- septorioza plew	(skala 9°)	7,7
Zaprawa nasienna	(nazwa)	Huzar Activ – 1,0 L/ha Cyperkill Max 500SC - 0,05L\ha	- rdza żdźbłowa	(skala 9°)	-
Herbicyd	(nazwa, dawka/ha)		- brunatna plamistość liści	(skala 9°)	7,7
Insektycyd	(nazwa, dawka/ha)		- fuzarioza kłos	(skala 9°)	-
			- rdza brunatna	(skala 9°)	7,2
			- Masa 1000 ziarn	(g)	45,3
			- Wilgotność ziarna podczas zbioru	(%)	20,3
Plon ziarna				(dt z ha)	70,1

Wyniki średnie z wszystkich badanych odmian
Skala 9°: 9 - oznacza stan najkorzystniejszy, 1 - oznacza stan najmniej korzystny

Tabela 3. **Pszenica ozima i jara** - opóźniony termin siewu. Plon ziarna odmian w miejscowościach (% wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024, 2023.

Tabela 1.1. Pszenica ozima i jara – spełniony termin zbioru i ich udział w wielkozbiorach (% WZorzc.) – lata 2023, 2024, 2025								
Lp.	Odmiana		Liczba lat badań	Przeclaw				
				2025	2024	2023	2024-2025	2023-2025
Wzorzec, dt z ha				70,1	62,2	54,0	66,2	62,1
1	RGT Kilimanjaro	Pszenica ozima	3	111	95	92	103	100
2	Apostel		3	76	96	95	86	88
3	Euforia		3	93	90	98	92	94
4	KWS Donovan		3	110	100	101	105	104
5	RGT Provision		1	111	-	-	-	-
6	RGT Diplom		1	116	-	-	-	-
7	Rusalka	Pszenica jara	3	79	91	108	85	92
8	Merkawa		3	102	114	107	108	107
9	SU Ahab		2	98	104	-	101	-
10	KWS Dorium		1	103	-	-	-	-
11	WPB Pebbles		1	104	-	-	-	-
12	KWS Carusum		1	95	-	-	-	-

Wzorzec – średnia wszystkich badanych odmian

Tabela 4. **Pszenica ozima i jara** - opóźniony termin siewu. Porażenie odmian przez ważniejsze choroby (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024, 2023.

2020:								
Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Septorioza plew		Brunatna plamistość liści		Septorioza liści	
			2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025
Wzorzec, (skala 9°)			6,3	7,2	7,7	7,2	6,4	6,2
1	RGT Kilimanjaro	3	-0,2	0,0	0,3	-0,1	0,6	-0,5
2	Apostel	3	0,1	-0,2	0,1	0,1	-0,4	0,5
3	Euforia	3	0,1	-0,1	0,3	0,1	0,4	0,6
4	KWS Donovan	3	0,3	0,2	-0,4	0,0	-0,1	0,6
5	RGT Provision	1	0,3	-	0,1	-	-0,1	-
6	RGT Diplom	1	0,1	-	0,6	-	0,4	-
7	Rusałka	3	-0,7	-0,2	-0,4	-0,1	-0,4	-1,1
8	Merkawa	3	-0,2	-0,3	0,3	-0,1	0,4	-0,8
9	SU Ahab	2	-0,2	-	0,1	-	0,1	-
10	KWS Dorium	1	0,1	-	0,1	-	0,1	-
11	WPB Pebbles	1	0,1	-	-0,7	-	-1,4	-
12	KWS Carusum	1	0,1	-	-0,2	-	0,4	-
Liczba doświadczeń			1	2	1	3	1	3

Wyniki pochodzą tylko z tych doświadczeń, w których dana choroba wystąpiła; wyższa wartość oznacza ocenę korzystniejszą.

Wzorzec: średnia wszystkich badanych odmian.

Liczba doświadczeń dla okresu 2023-2025 odnosi się do odmian badanych trzy lata, dla badanych dwa lata i rok jest odpowiednio mniejsza.

Tabela 5. **Pszenica ozima i jara** - opóźniony termin siewu. Ważniejsze właściwości rolniczo-użytkowe odmian (odchylenia od wzorca). Lata zbioru: 2025, 2024, 2023.

Lp.	Odmiana	Liczba lat badań	Wyleganie w fazie (skala 9 ^o)				Wysokość roślin (cm)		Masa 1000 ziaren (g)	
			Dojrzałości mleczonej		Przed zbiorem					
			2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025	2025	2023-2025
Wzorzec			9,0	9,0	8,7	8,9	96	93	45,3	41,5
1	RGT Kilimanjaro	3	0,0	0,0	0,3	0,1	-12	-14	-5,1	-1,4
2	Apostel	3	0,0	0,0	0,3	0,1	-10	-10	-0,6	0,7
3	Euforia	3	0,0	0,0	0,0	0,0	-11	-13	2,2	0,1
4	KWS Donovan	3	0,0	0,0	0,3	0,1	-7	-8	-4,4	-1,9
5	RGT Provision	1	0,0	-	0,3	-	0	-	3,1	-
6	RGT Diplom	1	0,0	-	0,3	-	-1	-	1,7	-
7	Rusałka	3	0,0	0,0	-0,2	-0,1	9	9	2,1	1,1
8	Merkawa	3	0,0	0,0	0,0	0,0	5	-1	0,9	1,3
9	SU Ahab	2	0,0	-	-0,2	-	2	-	-1,1	-
10	KWS Dorium	1	0,0	-	-0,5	-	7	-	0,5	-
11	WPB Pebbles	1	0,0	-	-0,7	-	8	-	-0,6	-
12	KWS Carusum	1	0,0	-	0,0	-	9	-	1,0	-
Liczba doświadczeń			0	0	0	0	1	3	1	3

Wyleganie: wyniki pochodzą tylko z tych doświadczeń, w których miało ono miejsce; wyższa wartość oznacza ocenę korzystniejszą.
Wzorzec: średnia wszystkich badanych odmian.
Liczba doświadczeń dla okresu 2023-2025 odnosi się do odmian badanych trzy lata, dla badanych dwa lata i rok jest odpowiednio mniejsza.